

VERSLAG GOAB-KRING VELUWE EN FLEVOLAND

Dit is het verslag van de kenniskring Veluwe en Flevoland over GOAB, die plaatsvond op 21 november 2023 in Apeldoorn. Er waren 16 beleidsambtenaren aanwezig, 1 vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Subsidie en tarieven
4. Voorschoolse zorgstructuur
5. Ve in de gastouderopvang
6. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Activiteiten GOAB ondersteuningstraject schooljaar 2023/2024

- 12 december 10-11.30: webinar 'zware' ve-groepen (min. 8 ve-kinderen)
- Update Handreiking inzet GOAB middelen (Q4-23)
- GOAB beleidsoverdrachtdossier ambtenaren (Q1-24)
- Bijeenkomst ve-aanbod asielpeuters (ws Q2-2024)
- Product Prijsopbouw ve (Q1-2024)
- Webinar rol ve in LEA (Q1-2024)
- Themabijeenkomst personeelstekort in de ve (Q1-2024)
- Product ve in andere contexten (Q20-2024)

Bijeenkomsten en inschrijving zijn terug te vinden via www.goab.eu/agenda en producten zijn terug te vinden via www.goab.eu/kennisbank.

Kamerbrieven juli-november 2023

1. 4 juli 2023 [brief](#) Programma Ontwikkeling jonge kind. Deze brief geeft uitleg van het programma. Door OCW is er in de vorige kenniskring al een toelichting op gegeven, en het is nu dus officieel. Dit Programma is van toepassing op de 20 gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en het gaat om inzet op voorschoolse en vroegschoolse educatie en ouders. O.a. stimuleren ontwikkeling in gezin, gezamenlijke scholing voor pm'ers en leerkrachten, 2e beroepskracht vroegschoolse educatie en werken aan bereik.
2. 6 juli 2023 [verzamelbrief](#) OCW. Kamerbrief waarin stand van zaken rondom moties en onderwerpen betreffende het onderwijs staan beschreven. Zoals nieuwkomers onderwijs (over gegevensuitwisseling) en leerlingvervoer en het mogelijk maken van tweetalig (Engels, Frans en Duits) onderwijs in de kinderopvang. Maar ook het inspectieonderzoek kwaliteit voorschools waarbij het gaat over versterken van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit (i.p.v. nu signaalgestuurd). Ook de resultaten van de implementatiemonitor, zie verderop, staan in deze brief.

3. 15 september 2023: stavaza [herziening](#) kinderopvang financieringsstelsel. Het ministerie van SZW geeft het nieuwe kabinet in deze brief een aantal opties en besispunten mee om de herziening van de financiering van kinderopvang te regelen, mede op basis van de impactanalyses van o.a. de branches en de kennisnotitie van SCP en CPB. Bv over arbeidseis en over inkomensonafhankelijke ouderbijdrage. Ook de relatie tot de financiering van peuteropvang en ve komt in de brief naar voren.
4. 19 september 2023: subsidie [Brugfunctionaris](#). In de recente nieuwsflits vanuit GOAB (met ook de bedragen SPUK GOAB) is ook informatie gestuurd over de brugfunctionaris subsidie in een brief die ook over schoolmaaltijden gaat. Schoolmaaltijden worden ook in 2024 gratis beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt in 2024 bijna € 52 miljoen beschikbaar gesteld voor extra brugfunctionarissen (scholen moeten subsidie aanvragen). De brugfunctionaris zet zich vanuit school in om de verbinding tussen school, thuis, zorg en ondersteuning te versterken. De subsidieronde gaat met enige vertraging per januari 2024 open.
5. 12 oktober 2023: Stand van zaken [School en Omgeving](#). School en Omgeving is een programma gericht op verrijkt aanbod voor leerlingen buiten schooltijd. Er is een nieuwe subsidieronde gestart per dit schooljaar. Deze brief gaat daarover.
6. 27 oktober 2023: Verdere [kwaliteitsverbeteringen](#) voorschoolse educatie. Deze brief gaat over Personeelstekort ve (Berenschot rapport), Gastouderopvang en ve, Structureel toezicht op kwaliteit ve (AEF rapport), Reactie inspectierapporten ve en LEA en tot slot reactie Rapport Onderwijsraad.
  - Ad 1: Rijk gaat pm'ers in opleiding ook formatief laten meetellen (voorlopig).
  - Ad 2. Er komt verkenning van ve in de gastouderopvang.
  - Ad 3. Scenario volledige toezicht door GGD voor ve wordt nader uitgewerkt.
  - Ad 4. Er komt een handreiking LEA en terminologie van artikel WPO 161 gaat wellicht veranderd worden, bv naar 'om scholen te stimuleren een afspiegeling van hun wijk of gemeente te zijn' i.p.v. evenredige verdeling van leerlingen met onderwijsachterstanden. Daarnaast verkenning naar landelijke doelgroepbepaling vve en aanpassing resultaatafspraken.
  - Ad 5. N.a.v. adviezen Onderwijsraad: deel oppakken door volgend kabinet en deel via gesprekken over doorgaande lijn.
7. [Kamerbrief](#) SZW 7 nov m.b.t. fiscaal max tarief 2024. Fiscaal maximum was verhoogd naar € 9,65 in 2024, maar politiek wilde meer, via amendement afgedwongen, dus nu verhoogd naar € 10,25 en via spoedprocedure per 1-1-2024 in laten gaan.

Vragen en opmerkingen van gemeente

- W.b. tweetalig onderwijs in de kinderopvang: waarom is gekozen voor de talen Engels, Frans en Duits? Dit is een besluit van SZW en leek het makkelijk te organiseren.
- Ten aanzien van de tekorten in de kinderopvang: dit speelt in verschillende gemeente. Een gemeente weet dat de kinderopvangorganisaties alle pm'ers hebben gevraagd of ze meer willen gaan werken. In andere gemeenten worden BBL-ers ingezet, ook dat helpt bij het bestrijden van tekorten. Ook wordt in een gemeente gesignaleerd dat juist de inzet van combinatieuren (pm'ers die zowel in het onderwijs als in de kinderopvang werken) in de opvang tot grotere tekorten leidt omdat deze pm'ers minder uren voor de opvang beschikbaar zijn.
- T.a.v. de brugfunctionaris: verschillende gemeenten werken al met een al dan niet zo genoemde brugfunctionaris tussen school en ouders. Een gemeente heeft mensen uit het wijkteam die als brugfunctionaris werken (maar niet formeel volgens de regeling). Het gaat hier om een schakelfunctie tussen ouders en school en zorg en t.a.v. armoede, dus niet alleen school. Een andere gemeente heeft een coach toegevoegd aan 2 scholen, en zij is schakel tussen school, schoolmaatschappelijk werk en maatschappelijk werk. Ze is toegankelijk aanwezig voor ouders in de school. Omdat het hier om een kleinere gemeente gaat met een hechte gemeenschap, kan ze ook gewoon 's avonds nog even aanbellen bij ouders.

Meer toelichting op de brugfunctionaris: de brugfunctionaris wordt in allerlei programma's genoemd en aangetrokken, ook in School en Omgeving en Jonge Kind en heeft meestal SPH of sociaal-agogisch werk gedaan of is orthopedagoog. Een van de gemeenten benoemt dat veel bestuurders subsidiemoe zijn: voor allerlei regelingen moet apart subsidie aangevraagd worden en verantwoord, wat veel tijd kost. Het gaat bovendien allemaal om tijdelijke regelingen, waardoor geen duurzaam beleid kan worden gevoerd. Ook komen lang niet alle scholen in aanmerking. Begin januari komt de regeling uit, dan wordt er meer duidelijk t.a.v. de voorwaarden.

- Wat betreft Schoolmaaltijden benoemt een gemeente dat ook het Rode Kruis hier een programma voor heeft als 30% van de gezinnen in armoede leeft.
- T.a.v. de brief over de kwaliteitsverbetering in de voorschoolse educatie en de personeelstekorten benoemen sommige gemeenten dat ze 'liever iets dan niets' hebben, dus als er onvoldoende vve-geschoold personeel is om twee geschoolde pm'ers op de groep te hebben, dan gedogen deze gemeenten dat er tijdelijk een niet ve-geschoolde medewerker naast een wel geschoolde medewerker op de groep staat. Het alternatief is dat de groep (tijdelijk) moet sluiten en kinderen dus helemaal geen voorschoolse educatie krijgen. Andere gemeenten vinden de kwaliteit op de groep zo belangrijk, dat ze hier niet willen tornen aan de regelgeving om zo de kwaliteit hoog te houden.
- T.a.v. het verhogen van het maximum KOT-tarief: Voor gemeenten behelst deze verhoging meer dan alleen de vergoedingen voor ve. Ook voor de budgetten voor reguliere peuteropvang (betaald uit de Asschermiddelen) en voor kinderen die op basis van een SMI-indicatie naar de kinder- of peuteropvang gaan. Gemeenten hebben de indruk dat het ministerie van SZW hier onvoldoende van op de hoogte is, en geven aan dat zij zowel met de GOAB als de Asscher en SMI-budgetten in de problemen komen door de laatste verhoging. Ze vragen of het ministerie van OCW betrokken wordt bij besluitvorming over het maximum KOT-tarief. Dat is niet het geval. Je mag als gemeente het eigen tarief bepalen, dat mag dus ook een tarief onder het maximale KOT-tarief zijn, maar als kinderopvangorganisaties wel uitgaan van dat tarief, dan betekent dat óf hogere kosten voor ouders, óf een verliespost voor de aanbieders.

Onderzoeken

1. [Factsheet](#) Onderwijsinspectie: kwaliteit voorschoolse educatie 2022
De meeste voorscholen scoren volgens het waarderingskader van de inspectie voldoende tot goed, aldus het rapport. Wel zijn er kwaliteitsverschillen tussen de voorscholen. Deze uitkomsten verschillen niet van de uitkomsten in 2019. Vooral het pedagogisch handelen is goed. Verbeterpunten liggen op het gebied van het aanbod, het educatief handelen en de samenwerking, zowel met ouders als met basisscholen als het gaat om vroegschoolse educatie.
2. [Implementatie- en bestedingsonderzoek GOAB](#), slotmeting
Belangrijkste uitkomsten:
  - 960 uur en pbm'er in ve vrijwel overal ingevoerd.
  - Gemiddeld heeft een gemeente driekwart van de specifieke uitkering voor GOAB nodig voor het aanbieden van voorschoolse educatie.
  - Er komt nog een extra meting naar de besteding, met name onderbesteding SPUK en inzet eigen middelen (Cebeon).
3. Themaonderzoeken Inspectie:
  - Publicatie landelijk rapport KO en landelijk rapport LEA/vve (inclusief themaonderzoek Resultaatafspraken vroegschoolse educatie): begin 2024
  - Publicatie themaonderzoek signalen KO: begin 2024

- Ook terug te vinden via tweejaarlijkse nieuwsbrief Onderwijsinspectie (je kunt je hierop abonneren), zie: <https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsbrieven/onderwijsinspectie-voor-en-vroegschoolse-educatie>.
4. Druk op de keten:
Naar aanleiding van signalen over toenemende wachtlijsten, toename zwaardere zorgvragen bij (jonge) kinderen en stijging van het aantal kinderen met een migratieachtergrond, uit AZC's en kwetsbare gezinnen, hebben de ministeries van VWS, OCW en SZW besloten een onderzoek uit te zetten naar de druk op de keten van kinderopvang, basisonderwijs en zorg. Doel is zicht te krijgen op eventuele belemmeringen en onderliggende factoren. Berenschot is gevraagd het onderzoek uit te voeren. Q4 2023 kwantitatief rapport gereed, eindrapport in 2024.
  5. [Personeelstekort in ve](#). Uit het onderzoeksrapport blijkt dat circa een derde van de kinderopvangorganisaties die ve aanbieden, aangeeft een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van ve. Dit is een kleiner aandeel tekorten dan in de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang. Werkgevers in West-Nederland hebben het meeste last van het personeelstekort in ve. De verwachting is dat het tekort aan personeel in ve de komende jaren zal groeien.

Overig

1. [Briefadvies Onderwijsraad](#): oproep Onderwijsraad aan Kabinet om in te blijven zetten op VVE; positief over de doelstellingen van het Programma Jonge Kind.
2. Jaarlijkse [vragenlijst](#) Inspectie rond vve en LEA; college moet akkoord gaan. Jaarlijks vullen gemeenten een vragenlijst in over hun taken voor de Lokale Educatieve Agenda en de voor- en vroegschoolse educatie. Door de regeling gegevensverstrekking verandert hier iets in. Vanaf volgend jaar moet het college van burgemeester en wethouders de ingevulde vragenlijst vaststellen. Daarna stuurt de gemeente de vastgestelde vragenlijst voor 1 april naar de inspectie.
3. [Lerende dialoog](#): Dit najaar start de Onderwijsinspectie een lerende dialoog met 20 gemeenten over het thema de Lokale Educatieve Agenda. Met hen gaat de Inspectie in gesprek over hoe zij invulling geven aan dit jaarlijkse overleg. Het doel van het instrument lerende dialoog is, in het kader van stimulerend toezicht, om succesfactoren en eventuele knelpunten binnen de gemeente te achterhalen. En om ervaringen van verschillende gemeenten bij elkaar te brengen. Vervolgens gaat de Inspectie deze opbrengsten via een rapportage of webinar delen met alle gemeenten. De betreffende gemeenten zijn al door Inspectie benaderd.
4. [Regeling](#) onderwijskansen voor het VO. Waren voorheen de leerplusarrangement gelden. VO systematiek gaat op die van po lijken (onderwijsscores).
5. [Handreiking](#) tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. Deze handreiking is een toelichting op de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs.
6. Er is een [Nieuwe VNG adviestabel ouderbijdrage peuteropvang](#)

UITWISSELING OVER SUBSIDIE EN TARIEVEN VE

Uit het eerder aangehaalde implementatie en bestedingsonderzoek GOAB blijken grofweg twee soorten subsidiestructuren voor ve:

- koptarief (vergoeding aan aanbieders boven fiscaal maximum)
- vaste prijs per peuter

Daarnaast zijn er allerlei combinaties met groepssubsidie en activiteitensubsidie.

Het GOAB ondersteuningstraject krijgt veel vragen over de prijsopbouw en gaat hier begin volgend jaar een product voor schrijven. In groepjes praten de aanwezigen verder over hoe ze e.e.a. geregeld hebben.

Groep een:

Er zijn zoveel verschillen tussen gemeenten, o.a. in wat ouders zelf moeten betalen: alle uren zelf, twee dagdelen gratis etc. VE is voor ouders in de ene gemeente dus duurder dan voor de andere. Dit groepje vraagt zich af of daar niet een richtlijn voor zou moeten komen.

Er is ook gesproken het kwijtschelden van de eigen bijdrage voor de 4% ouders met het laagste inkomen, en waar je dat dan kwijtscheldt. Kan dat uit OAB? Antwoord – gaat het om doelgroepkinderen dan kan dat wel en anders niet.

Groep twee:

In de samenwerking met de ve-aanbieders hebben de gemeenten het liever over de kwaliteit dan over de prijsbepaling. Er zijn zoveel verschillen in de prijsbepaling tussen gemeenten. Bijvoorbeeld welke indexatie gebruik je. Een gebrek aan richtlijnen roept veel vragen op. Meer uniformiteit in richtlijnen is wenselijk. Ook vanwege de complexiteit van de financiën en de verdeling met wel niet KOT etc..

Groep drie:

Allemaal subsidie indexering van het ministerie doorvoeren – vanuit een kostprijsonderzoek (via een adviesbureau) van daaruit verder werken.

VOORSCHOOLSE ZORGSTRUCTUUR

Veel gemeenten zijn bezig met de juiste ondersteuning organiseren voor ve- peuters met een aanvullende ondersteuningvraag. Vormen van aanvullende ondersteuning zijn:

- Ondersteuning voor het kind (zorg coördinator, jeugdhulp)
- Ondersteuning pm'er (training/coaching)
- Aanpassingen in de groepsstructuur (groeps grootte, groepssamenstelling)
- Ondersteuning buiten de ve-groep (plusgroep, dagbesteding/kinderdagcentrum)

In kleine groepjes is uitgewisseld hoe men dit zelf heeft georganiseerd. Voorschoolse zorgstructuur kent steeds meer zware groepen, in combi met personeelstekort. Hoe kom je tot een sluitende zorgstructuur en wat doe je nu al?

- Steeds meer naar normaliseren, niet overal 'een stikker op plakken'.
- Hoe heb je de jgz georganiseerd: Apart voor 0-4 en 4-18 of helemaal 0-18. Dat maakt uit voor hoe je dingen regelt.
- Je hebt ve-kinderen en kinderen in de jeugdhulp, maar niks voor de groepen er tussen. Wat doe je dan met de kinderopvang. Zet je dan een extra pm'er op een zware groep? Geef je dan een impuls om juist tot zware groepen te formeren omdat je dan een extra pm'er krijgt? Zet je het wijkteam in? Bij de een is dat dan jeugdhulp, bij anderen voorliggend
- Voorschools maatschappelijk werker, signaleert in de ve. Maar ziet vaak ook dat de jeugdhulp vol zit. Plusgroep zou dan een mogelijkheid zijn maar dan haal je kinderen juist weer uit elkaar.
- Zijn er mensen met peuter-kleuter groepen? Mag eigenlijk niet. Er komt een experimenteel besluit geeft OCW aan. Je moet wel vooraf aan een aantal voorwaarden voldoen.
- Aanhaken bij het onderwijs
- Doorlopende lijn tot 18 jaar.
- Bij wie ligt de verantwoordelijkheid. Wat trek je naar je toe als gemeente en wat laat je de kinderopvangaanbieders zelf doen/innoveren/bedenken. Wellicht ve-coördinator als tussenfunctie
- Combi met onderwijs -> expertiseteam inzetten zo snel als kind is ingeschreven op een school, dus ook als het nog geen 4 is, dan geldt de zorgplicht. Vroegtijdig kijken wat er straks nodig is.

- Vanuit coalitie kansrijke start, vanuit de gedachte dat je ve zoveel mogelijk moet voorkomen
- De opvanglocatie besluit zelf extra pm-er in te zetten. Dat betalen ze zelf met een subsidie voor preventie jonge kind. Ze kunnen ook iets anders kiezen. De lijntjes zijn wel heel kort, dus we hebben er veel contact over. Zit in de subsidieregeling. Dit doen we uit de eigen middelen, want is voor alle kinderen, niet alleen de oab-kinderen.

VE IN DE GASTOUDEROPVANG

Er komt verkenning vanuit OCW en SZW naar de mogelijkheden van ve in de gastouderopvang. OCW is benieuwd hoe gemeenten hier naar kijken. Gevraagd is of ze dit wenselijk en haalbaar vinden, en welke voorwaarden zouden moeten gelden. We bespreken deze vraag gezamenlijk. Belangrijkste punt: landelijke richtlijnen zijn echt wenselijk als ve in de gastouderopvang mogelijk wordt. Verder worden de volgende punten genoemd:

- Een gemeente heeft al een gastouder die dat doet. Maar het is heel ingewikkeld omdat het maar 1 gastouder is. Hoe krijg je een goed groepje daar geplaatst. Je moet dan aan veel regels en competenties voldoen als gastouder en dat wil niet iedereen. Gastouder heeft vaak ook baby's, en dat kan dan eigenlijk niet. Je hebt eigenlijk een groepje gastouders nodig of een gastouderbureau.
- Gevolg van ve in de gastouderopvang moet zijn dat je voor gastouders aparte regels maakt, dat het geen cohortgroepen hoeven zijn. Dagprogramma is lastig met ook baby's erbij. Wij hebben twee verzoeken gekregen van gastouders en die hebben we afgewezen. We hebben hoog bereik, dus er is ook geen noodzaak toe. De wens is er wel vanuit de gastouders, maar wij hebben het nog niet gedaan.
- Je krijgt ook een kwaliteitsverschil. Opleiding moet je dan nog gelijk trekken, vraag of dat haalbaar is, maar dan nog blijft de kwaliteit verschillend. Terwijl de kinderopvang dan wel strengere eisen heeft. Dat leidt tot oneerlijke concurrentie
- Een andere gemeente met 1 gastouder met ve geeft aan dat het veel vraagt van gastouder en gemeente. Ook voor kleine kinderopvangorganisaties is het ingewikkeld om het goed te regelen met de pm-ers, hoe doe je dat dan met gastouder? Of je moet een vve-light doen.
- Gedacht vanuit een kind zelf: fijn als ze al bij een gastouder zitten, dan hoeven ze niet over te stappen naar een kinderopvang met ve. Maar ze moeten daarna wel ook wennen aan school, dat lukt daar iets minder goed dan vanuit een ve-groep bij een kinderopvangaanbieder maar beter dan rechtstreeks vanuit huis.
- Hoe ga je om met resultaatafspraken en de 16-uurs regeling? Wat wel kan: extra aanbod aan taal, speelgoed, hoe je de ruimte inricht. Aanbod creëert ook vraag. De doelgroep bij gastouders is ook anders dan in kov/pov. Wij merkten dat gastouders vooral hoger opgeleide ouders hebben.
- Als je als gemeente geen gastouderbureau in de gemeente hebt, en gastouders verbonden zijn aan gastouderbureaus door het hele land, hoe ga je dan bijv. scholing regelen voor de gastouders?

AFRONDING

Voor de volgende keer: graag bespreken hoe je de LEA zo agendeert dat mensen ook komen.

Reacties: heel fijn om bij elkaar te zijn, heel fijn om te horen dat anderen tegen dezelfde dingen aanlopen, dat je niet alleen staat.

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende bijeenkomst wordt gehouden op 19 maart 2024. Dit is een fysieke bijeenkomst van 9.30 tot 12.00 in Apeldoorn. Deze bijeenkomst is weer samen met de ve-aanbieders. De uitnodiging volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via j.kruiter@sardes.nl